

RIKSDAGENS SVAR 97/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om fängelse och villkorlig frigivning

Ärende

Regeringen har till 2004 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lagstiftning om fängelse och villkorlig frigivning (RP 262/2004 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 9/2005 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 2 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 697/1991,
ändras 2 kap. 13 § och 6 kap. 15 §, sådana de lyder, 2 kap. 13 § i lag 352/1990 och 515/2003 samt 6 kap. 15 § i sistnämnda lag, samt
fogas till lagen ett nytt 2 c kap. som följer:

2 kap.

Om straffen

13 §

Om en fänge eller en häktad begår ett sådant brott i ett fängelse eller annars under övervakning av en tjänsteman vid Fångvårdsväsendet som inte kan förutses medföra ett strängare straff än böter, kan ett disciplinstraff påföras för gärningen så som bestäms i 15 kap. i fängelsela-

gen (/) och i 10 kap. i häktningslagen (/). Om gärningen kan förutses medföra ett strängare straff än böter, skall gärningen anmälas till polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet.

Om en fänge eller ett häktad begår ett brott utanför fängelset, skall polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet underrättas om saken.

2 c kap.

Om fängelse

Allmänna bestämmelser

1 §

Fängelsestraffets innebörd

Fängelsestraffets innebörd är förlust eller begränsning av friheten. Bestämmelser om verkställighet av fängelsestraff finns i fängelselagen.

2 §

Fängelsestraffets längd

Till fängelse döms på viss tid eller på livstid. Fängelse på viss tid döms ut för minst fjorton dagar och högst tolv år eller, när gemensamt straff bestäms enligt 7 kap., för femton år.

3 §

Fängelsestraffets tidsenheter

När fängelsestraff döms ut är tidsenheterna år, månader och dagar. Straff som underskrider tre månader döms ut i dagar.

4 §

Sammanräkning av fängelsestraff

Om den dömda samtidigt skall avtjäna flera fängelsestraff på viss tid och ett gemensamt fängelsestraff inte bestäms för dessa, skall de räknas samman i fängelset.

Den sammanräknade tiden för fängelsestraff på viss tid får inte vara längre än tjugo år.

Om en fånge som avtjänar ett fängelsestraff på viss tid eller en häktad gör sig skyldig till ett brott som avses i 11 § 1 mom. 1 punkten, kan domstolen på yrkande av allmänna åklagaren besluta att 2 mom. inte skall tillämpas när straffen räknas samman.

Fängelse på livstid omfattar samtliga fängelsestraff, förvandlingsstraff för böter och arreststraff.

Villkorlig frigivning

5 §

Definition och bestämmande av villkorlig frigivning

Villkorlig frigivning innebär att en fånge som dömts till ovillkorligt fängelsestraff får avtjäna resten av straffet i frihet.

Den som avtjänar ett fängelsestraff på viss tid skall friges villkorligt, om inte något annat följer av 9 §, när han eller hon avtjänat två tredjedelar av straffet eller hälften av straffet för ett brott som han eller hon begått före 21 års ålder. En fånge som under tre år före brottet inte avtjänat ett fängelsestraff i ett fängelse skall friges villkorligt när hälften av straffet eller en tredjedel av straffet för ett brott som han eller hon begått före 21 års ålder avtjänats. Sistnämnda kvotdel kan tillämpas även om personen i fråga under tre år före brottet i fängelse har avtjänat förvandlingsstraff för böter eller straff för civiltjänstgöringsbrott enligt 26 § i civiltjänstlagen (1723/1991). Den avräkning för tiden för frihetsberövande som avses i 6 kap. 13 § i denna lag skall dras av från ovannämnda kvotdelar och den kvotdel som avses i 12 § 1 mom.

Villkorlig frigivning är möjlig när fjorton dagar avtjänats av ett fängelsestraff.

6 §

Villkorlig frigivning från ett gemensamt fängelsestraff

Om de olika brott som har begåtts av den som avtjänar ett gemensamt fängelsestraff leder till att olika kvotdelar enligt 5 § 2 mom skall tillämpas, skall han eller hon friges villkorligt enligt den större kvotdelen.

7 §

Villkorlig frigivning från ett sammanräknat fängelsestraff

Den som avtjänar ett sammanräknat fängelsestraff friges villkorligt efter att ha avtjänat den

tid av straffet som utgör summan av den tid som skall avtjänas av varje enskilt straff enligt den kvotdel som avses i 5 § 2 mom., 11 § 1 mom. eller 12 § 1 mom.

8 §

Övervakad frihet på prov

För att en fånges anpassning i samhället skall främjas kan fången placeras i med tekniska anordningar eller på annat sätt särskilt övervakad frihet på prov utanför fängelset tidigast sex månader före den villkorliga frigivningen.

Övervakad frihet på prov förutsätter att

1) friheten främjar genomförandet av den plan för strafftiden som avses i 4 kap. 6 § i fängelselagen,

2) det med stöd av fångens uppförande under strafftiden och den information som inhämtats om fångens person och brottslighet kan anses sannolikt att villkoren för friheten kommer att iakttagas,

3) fången förbinder sig att avstå från berusningsmedel och sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen och förbinder sig att genomgå kontroll av drogfrihet enligt 16 kap. 7 § 3 mom. i fängelselagen,

4) fången förbinder sig att iaktta förpliktelsen att hålla kontakt samt nödvändiga skriftliga villkor som hänför sig till vistelse utanför anstalten och deltagande i sysselsättning,

5) iakttagandet av villkoren för friheten på prov kan övervakas på lämpligt sätt, och att

6) fången samtycker till att fängenvårdsmyndigheterna i behövlig utsträckning står i kontakt med myndigheter, privata sammanslutningar och enskilda i frågor som gäller utredningen av förutsättningarna för frihet på prov eller iakttagandet av villkoren för den.

Om villkoren för övervakad frihet på prov inte längre uppfylls efter att beslutet fattats, skall friheten återkallas. Om en fånge bryter mot villkoren i 2 mom. 3 eller 4 punkten, skall fången ges en varning eller friheten återkallas för en viss tid om högst en månad, eller helt och hållet. Så förfars också i en situation som avses i 5 mom.

Tiden från början av det dygn när en fånge bryter mot den förpliktelse att hålla kontakt som ålagts fången på basis av 2 mom. 4 punkten till slutet av det dygn när kontakten återupptas eller fången grips för att återförpassas till fängelset skall inte inräknas i strafftiden.

Om en fånge begår ett brott utanför fängelset, iakttagas bestämmelserna i 2 kap. 13 § 2 mom.

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut enligt 3 mom. finns i 20 kap. i fängelselagen och bestämmelser om beslutanderätten när det gäller övervakad frihet på prov i 21 kap. i nämnda lag.

9 §

Uppskov med villkorlig frigivning

Villkorlig frigivning av en fånge kan med dennes samtycke uppskjutas, om nya fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter kommer att verkställas eller om fången av annan grundad anledning önskar att frigivningen skall skjutas upp.

Villkorlig frigivning kan skjutas upp utan en fånges samtycke, om det på grund av fångens beteende eller hotelser finns en uppenbar fara för att fången efter frigivningen kommer att göra sig skyldig till ett brott som grovt kränker någon annans liv, hälsa eller frihet och uppskov med frigivningen är nödvändigt för förhindrande av brottet.

Ett beslut om uppskov enligt 2 mom. skall omprövas minst var sjätte månad.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut om uppskov med villkorlig frigivning finns i 20 kap. i fängelselagen och bestämmelser om beslutanderätten när det gäller uppskov i 21 kap. i nämnda lag.

10 §

Villkorlig frigivning från fängelse på livstid

Den som dömts till fängelse på livstid kan frigges villkorligt tidigast när det förflutit tolv år av fängelsetiden. En fånge som dömts till fängelse på livstid för ett brott som han eller hon begått

före 21 års ålder kan frigives villkorligt tidigast när det förflutit tio år av fängelseiden.

När frågan om villkorlig frigivning prövas, skall vikt fästas vid arten av det eller de brott som ledde till fängelse på livstid, vid den dömdes eventuella senare brottslighet samt vid de omständigheter som avses i 9 § 2 mom. Genomförandet av den plan för strafftiden som avses i 4 kap. 6 § i fängelselagen och fångens uppförande under fängelseiden också i övrigt skall beaktas när frigivning prövas.

Innan en fånge frigives villkorligt från fängelse på livstid, kan han eller hon försättas i övervakad frihet på prov. Om Brottspåföljdsverket anser att frigivning som avses i 2 mom. måste omprövas för ett brott som fången begår under övervakad frihet på prov, skall verket föra ärendet till Helsingfors hovrätt för ny behandling.

Bestämmelser om behandlingen av ärendet vid Helsingfors hovrätt finns i lagen om förfarandet vid frigivning av långtidsfångar (/).

11 §

Avtjänande av hela strafftiden i fängelse

När en domstol dömer ut ett straff, kan den på yrkande av åklagaren besluta att den dömd frigives från fängelse först när han eller hon avtjänat hela den ådömda strafftiden, om

1) gärningsmannen döms till fängelse på viss tid, minst tre år, för mord, dråp, dråp under förmodrade omständigheter, grov misshandel, grov våldtäkt, grovt sexuellt utnyttjande av barn, grovt rån, grovt sabotage, grovt krigföringsbrott, grov kränkning av mänskliga rättigheter under undantagsförhållanden, folkmord, grov människohandel, tagande av gisslan, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott, kapning, brott som begåtts i terroristiskt syfte eller för försök till något sådant brott eller delaktighet i det,

2) gärningsmannen under de tio år som föregick brottet gjort sig skyldig till ett brott som nämns i 1 punkten, eller det brott som nämns i 1 punkten har begåtts inom tre år efter det att han eller hon frigivits från avtjänande av hela strafftiden i fängelse eller från fängelse på livstid, el-

ler han eller hon har frigivits villkorligt på det sätt som avses i 12 § 1 mom., och

3) gärningsmannen på basis av de omständigheter som framgår av brotten och en utredning enligt 17 kap. 45 § 3 mom. i rättegångsbalken skall anses vara synnerligen farlig för någon annans liv, hälsa eller frihet.

När ett gemensamt fängelsestraff på viss tid döms ut för två eller flera brott, förutsätter det beslut som avses i 1 mom. att åtminstone ett av brotten är ett brott som nämns i sagda moment och att straffet för detta brott skulle vara ett fängelsestraff på viss tid i minst tre år om straffet dömdes ut separat.

12 §

Ny domstolsbehandling

Den som förordnats att avtjäna hela strafftiden skall frigives villkorligt efter att ha avtjänat fem sjättedelar av straffet, om han eller hon inte längre skall anses vara synnerligen farlig för någon annans liv, hälsa eller frihet. Villkorlig frigivning enligt detta moment kan ske tidigast när det förflutit tre år av fängelseiden.

Innan en fånge frigives villkorligt kan fången försättas i övervakad frihet på prov. Om Brottspåföljdsverket anser att frigivning som avses i 1 mom. måste omprövas på grund av ett brott som fången begått under övervakad frihet på prov, skall verket föra ärendet till Helsingfors hovrätt för ny behandling.

Om den som förordnats att avtjäna hela strafftiden inte frigives villkorligt, skall han eller hon försättas i övervakad frihet på prov tre månader före frigivningen.

Bestämmelser om behandlingen av ärendet vid Helsingfors hovrätt finns i lagen om förfarandet vid frigivning av långtidsfångar.

13 §

Prövotid i villkorlig frihet

När den dömd frigives villkorligt, börjar en prövotid som till sin längd motsvarar det rest-

straff som återstår vid tidpunkten för frigivningen. Prövotiden är dock högst tre år.

För den som dömts till fängelse på livstid är prövotiden i villkorlig frihet och reststraffet tre år. Om den som förordnats att avtjäna hela strafftiden i fängelse begår ett brott som avses i 14 § 1 mom. inom tre år från det att han eller hon frigivits från avtjänande av hela strafftiden, utgör detta en straffskärpningsgrund.

Bestämmelser om verkställigheten av övervakning av villkorlig frihet finns i lagen om övervakning av villkorlig frihet (/).

14 §

Beslut om verkställighet av reststraff

En domstol kan på yrkande av åklagaren besluta att ett reststraff skall verkställas, om den dömd under prövotiden begår ett brott för vilket han eller hon enligt domstolens prövning skall dömas till ovillkorligt fängelse och för vilket åtal väckts inom ett år från utgången av prövotiden. Med iakttagande av bestämmelserna i 7 kap. bestäms då ett gemensamt ovillkorligt fängelsestraff för det reststraff som skall verkställas, det straff som döms ut för det brott som begåtts under prövotiden samt de fängelsestraff som samtidigt döms ut för andra brott. Reststraffet skall emellertid inte anses som det strängaste straff som avses i 5 § 2 mom. i nämnda kapitel. När domstolen bestämmer längden av det reststraff som skall verkställas skall den beakta det som föreskrivs i 2 mom.

Domstolen kan bestämma att ett reststraff inte skall verkställas särskilt när

- 1) en stor del av prövotiden har avtjänats innan det brott som avses i 1 mom. ägde rum,
- 2) reststraffet är kort,
- 3) det straff som döms ut för ett brott som begåtts under prövotiden är kort, eller
- 4) ett gemensamt straff skulle leda till ett oskäligt resultat för gärningsmannen på grund av annat som följer av ett brott som begåtts under prövotiden eller av domen.

Domstolen kan också bestämma att ett reststraff skall verkställas endast delvis, varvid den

villkorliga friheten fortsätter med oförändrad prövotid.

När domstolen beslutar att ett reststraff skall verkställas, skall den meddela längden av det reststraff eller den del av reststraffet som skall verkställas.

6 kap.

Om bestämmande av straff

15 §

Avräkning av disciplinära straff för fångar eller häktade

En fånge eller en häktad kan i fängelse påföras disciplinstraff för brott så som bestäms i 15 kap. i fängelselagen och i 10 kap. i häktningsslagen. Om en fånge eller en häktad döms i domstol för ett brott för vilket han eller hon helt eller delvis har avtjänat ett disciplinstraff, skall från straffet göras ett skäligt avdrag, om det inte finns grundad anledning att inte göra detta eller att anse disciplinstraffet som fullt straff för gärningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Har en domstol innan denna lag träder i kraft beslutat att ett reststraff skall verkställas, är reststraffet lika långt som reststraffet, dock högst en månad, om reststraffet verkställs efter ikraftträdandet. Den som är internerad i tvångsinrättning skall avtjäna hela reststraffet.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på fångar som när lagen träder i kraft har dömts för brott som begåtts före 21 års ålder. Fångar som har förordnats att avtjäna sitt straff i ungdomsfängelse kan dock frigis villkorligt efter att ha avtjänat en tredjedel av straffet.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på fångar som har dömts till fängelse på livstid.

Bestämmelserna i 2 c kap. 12 § skall tillämpas på fångar som är internerade i tvångsinrättning när lagen träder i kraft. Kvotdelen 5/6 räknas av det straff som verkställs och reststraffet.

Om en allmän domstol har beslutat att en gärningsman kan interneras i tvångsinrättning och

fängelsedomstolen skall avgöra frågan om internering, skall samma allmänna domstol fortsätta behandlingen av ärendet, om fängelsedomstolen

inte har fattat beslut i ärendet när lagen träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om förfarandet vid frigivning av långtidsfångar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ansökan

Ett ärende som gäller villkorlig frigivning av fångar som dömts till fängelse på livstid eller som förordnats att avtjäna hela strafftiden i en straffanstalt skall behandlas vid Helsingfors hovrätt, där ärendet anhängiggörs på ansökan av fången i fråga.

Brottspåföljdsverket skall ge ett utlåtande om ansökan till hovrätten. Brottspåföljdsverket skall i utlåtandet konstatera huruvida verket förordar eller motsätter sig frigivning och om fången skall placeras i övervakad frihet på prov enligt 2 c kap. i strafflagen (39/1889). Brottspåföljdsverkets bedömning av förutsättningarna för frigivning och annan utredning som gäller fången skall bifogas utlåtandet.

Brottspåföljdsverket kan i den situation som avses i 10 kap. 3 § i fängelselagen (/) eller av andra särskilda skäl ansöka om villkorlig frigivning av en fånge.

Brottspåföljdsverket skall delge fången det utlåtande som avses i 2 mom. och den ansökan som avses i 3 mom. jämte bilagor.

2 §

Inledande av förberedelsen av ärendet

Förberedelsen av ärendet i hovrätten inleds, när den ansökan som avses i 1 § anländer till

hovrätten, dock tidigast två år före den möjliga tidpunkten för frigivning.

Om fången inte friges villkorligt, kan ärendet föras till hovrätten på nytt ett år efter ett beslut genom vilket ansökan förkastades.

3 §

Behandling av ärendet vid Helsingfors hovrätt

Fången får lägga fram nödvändig utredning i ärendet. Hovrätten skall höra fången med anledning av det utlåtande som avses i 1 § 2 mom. och den ansökan som avses i 3 mom. i samma paragraf.

Hovrätten kan på eget initiativ fatta beslut om att inhämta sakkunnigutlåtanden, uppta bevisning eller förordna att skriftliga bevis eller andra handlingar skall läggas fram. Fången och Brottspåföljdsverket skall ges tillfälle att höras med anledning av de utredningar som domstolen inhämtat.

Muntlig förhandling i ärendet skall ordnas om fången yrkar det och även annars, om det inte är uppenbart onödigt. Fången och en företrädare för Brottspåföljdsverket skall kallas till den muntliga förhandlingen. Fången, företrädaren för Brottspåföljdsverket, vittnen eller andra personer kan höras och annan utredning kan tas emot vid den muntliga förhandlingen. Om fången inte anländer till den muntliga förhandlingen, kan ärendet avgöras trots hans eller hennes ute-

varo, om hovrätten inte anser det nödvändigt att höra honom eller henne personligen.

Ärendet skall behandlas i brådskanie ordning.

4 §

Rättegångsmaterial

Ärendet avgörs på föredragning på grundval av det skriftliga och muntliga rättegångsmaterial som lagts fram.

Efter den muntliga förhandlingen kan utredningar endast av särskilda skäl läggas fram eller inhämtas i ärendet.

5 §

Rättshjälp

En fånge kan beviljas rättshjälp enligt bestämmelserna i rättshjälpslagen (257/2002) när ett ärende behandlas. Den utredning om de ekonomiska förhållandena som avses i 10 § 1 mom. i rättshjälpslagen behöver inte läggas fram. Domstolen beslutar om beviljande av rättshjälp.

De kostnader om åsamkats ett vittne eller någon annan person som Brottspåföljdsverket åberopat för utredningen av ärendet skall betalas med statsmedel enligt bestämmelserna i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/1972). Fången kan dock inte förpliktas att ersätta staten för dessa kostnader.

6 §

Hovrättens domförhet

Hovrätten är domför med tre ledamöter. Vid meningsskiljaktighet avgörs ärendet enligt bestämmelserna om omröstning i brottmål.

En enda ledamot kan dock avgöra ett ärende som gäller beviljande av rättshjälp och förordnande av biträde.

7 §

Hovrättens beslut

Om hovrätten beslutar att den dömde skall frigges villkorligt, skall dagen för frigivningen bestämmas samt ett yttrande om eventuell frihet på prov ges i beslutet.

Om muntlig förhandling har ordnats i saken, skall beslutet ges inom 30 dagar efter den dag då den muntliga förhandlingen avslutades. Kan ett avgörande inte av särskilda skäl ges inom föreskriven tid, skall avgörandet ges så snart som möjligt. I andra fall än de som avses i 4 § 2 mom. skall beslutsöverläggningen dock ordnas omedelbart efter att den muntliga förhandlingen avslutats eller senast följande vardag.

I fråga om beslutet gäller dessutom i tillämpliga delar bestämmelserna om hovrättsavgöranden i 24 kap. i rättegångsbalken.

8 §

Ändringssökande

Ändring i hovrättens beslut med anledning av en ansökan samt i hovrättens beslut med stöd av 5 § får sökas genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken meddelar besvärstillstånd. Bestämmelserna om sökande av ändring i ärenden som hovrätten behandlat i andra instans skall iakttas vid behandlingen av ärendet i högsta domstolen.

9 §

Förbud mot verkställighet av villkorlig frigivning

När Brottspåföljdsverket för ett ärende som gäller villkorlig frigivning till Helsingfors hovrätt för ny behandling på det sätt som avses i 2 c kap. 10 § 3 mom. eller 12 § 2 mom. i strafflagen, kan hovrätten förbjuda verkställigheten av beslutet om villkorlig frigivning för den tid den nya behandlingen pågår.

10 §

Kompletterande bestämmelser

De bestämmelser som gäller för behandlingen av brottmål vid tingsrätten skall dessutom iakttas vid behandling av ärenden, om inte något annat bestäms i denna lag.

11 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om övervakning av villkorlig frihet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Syftet med övervakning

Syftet med övervakningen är att öka den allmänna säkerheten genom att den övervakade stöds i syfte att främja hans eller hennes anpassning i samhället och genom att förhindra återfall i brott.

2 §

Verkställighet av övervakning

Brottspåföljdsverket och Kriminalvårdsväsendet sköter verkställigheten av övervakningen.

3 §

Övervakare och person som bistår denne

Övervakare är en tjänsteman vid Kriminalvårdsväsendet.

Om en ändamålsenlig verkställighet av övervakningen kräver det kan en person som samtycker till uppdraget förordnas att bistå övervakaren, förutsatt att denna person har en för uppdraget lämplig utbildning inom det sociala områ-

det, i ungdomsarbete eller i pedagogik samt erfarenhet av dessa. Av särskilda skäl kan även någon annan lämplig person förordnas till uppdraget. På den som bistår en övervakare tillämpas språklagen (423/2003) och bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Kriminalvårdsväsendet ingår ett avtal med den som förordnas att bistå en övervakare om skötseln av uppdraget samt beslutar om arvode och kostnadsersättning som skall betalas till denne av statens medel.

4 §

Ställande under övervakning

En fånge som frigges villkorligt ställs under övervakning, om

- 1) prövotiden är längre än ett år,
- 2) brottet har begåtts före 21 års ålder, eller
- 3) fången själv begär det.

Utan hinder av det som föreskrivs i 1 mom. behöver fången inte ställas under övervakning, om övervakning med hänsyn till syftet med den är klart obehövlig på grund av att fången förväntas avlägsna sig från landet, lider av en allvarlig sjukdom eller om det finns andra särskilda skäl.

5 §

Övervakningens innebörd

Övervakning omfattar regelbundna sammanträffanden mellan övervakaren och den övervakade med hjälp av vilka den övervakades förhållanden och förändringarna i dem följs och vilkas syfte är att främja den övervakades förmåga att bära ansvar och att fungera på ett godtagbart sätt i samhället. Övervakningen kan även omfatta uppgifter eller program som främjar den sociala handlingsförmågan. Sammankomsterna samt de uppgifter och program som ingår i övervakningen får uppta högst 12 timmar per månad. Antalet timmar per månad kan variera under övervakningen på det sätt som en ändamålsenlig verkställighet förutsätter.

Under den övervakades sammanträffanden med övervakaren behandlas i synnerhet de faktorer som inverkar på brottsligt beteende. Den övervakade skall även biträdas i kontakterna med myndigheter och andra aktörer som är nödvändiga för att den övervakade skall få kontroll över sin livssituation. Den övervakade skall anvisas nödvändiga stödåtgärder och tjänster.

Det närmare innehållet i övervakningen framgår av en övervakningsplan som Kriminalvårdsväsendet skall utarbeta i enlighet med den övervakades behov innan den som ställts under övervakning frigges, så att planen kan tas i bruk när övervakningen inleds. Övervakningsplanen kan vid behov ändras eller kompletteras.

Övervakningsplanen skall samordnas med planen för strafftiden. Planen skall i nödvändig utsträckning utarbetas i samarbete med placeringsenheten, fängelset, fångens hem- eller bostadskommun samt med andra myndigheter, privata sammanslutningar och enskilda.

6 §

Den övervakades skyldigheter

Den övervakade är skyldig att delta i utarbetandet av övervakningsplanen och att stå i kontakt med övervakaren på det preciserade sätt som bestäms i övervakningsplanen.

Den övervakade skall under sammanträffandena med övervakaren och även i övrigt på begäran av övervakaren lämna denne nödvändiga kontaktuppgifter liksom även uppgifter om arbete, boende, utbildning, studier och den ekonomiska situationen samt andra motsvarande, för övervakningen nödvändiga uppgifter om sina förhållanden. Den övervakade skall på eget initiativ underrätta övervakaren om väsentliga förändringar i sina förhållanden.

Den övervakade skall iaktta det som övervakaren bestämmer och som är nödvändigt för genomförandet av övervakningen.

Den övervakade får inte vara påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel vid sammanträffandena med övervakaren.

När övervakningen inleds skall den övervakade underrättas om vilka påföljderna kan bli av att han eller hon försummar sina skyldigheter enligt denna paragraf.

7 §

Övervakarens uppgifter

Övervakaren skall göra sig förtrogen med den övervakades förhållanden, även annanstans än av den övervakade skaffa den information som är nödvändig för övervakningen, och även i övrigt förbereda sig för sammanträffandena så att syftet med övervakningen kan uppnås. Övervakaren skall bemöta den övervakade på ett sakligt sätt och försöka skapa en förtroendefull relation till denne.

Övervakaren skall se till att övervakningen kan genomföras så att den övervakade inte på grund av övervakningen blir föremål för uppmärksamhet i sin livsmiljö och så att övervakningen inte heller i övrigt försvårar den övervakades liv i onödan.

Den som med stöd av 3 § 2 mom. bistår en övervakare skall dessutom iaktta de föreskrifter som Kriminalvårdsväsendet ger för verkställigheten av övervakningen samt underrätta Kriminalvårdsväsendet om överträdelser av sådana skyldigheter som föreskrivs den övervakade i denna lag eller påförs honom eller henne med stöd av denna lag.

8 §

Övervakning av användning av berusningsmedel

Om det av yttre kännetecken att döma är sannolikt att den övervakade under ett sammanträffande med övervakaren är påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel, skall övervakaren eller någon annan tjänsteman vid Kriminalvårdsväsendet anteckna observationerna om berusningstillståndet. Om det misstänks att berusningen beror på alkohol, kan en tjänsteman vid Kriminalvårdsväsendet förplikta den övervakade att lämna utandningsprov.

9 §

Hämtning till ett sammanträffande med övervakaren

Om den övervakade utan någon godtagbar anledning som övervakaren är medveten om uteblir från ett sammanträffande med övervakaren och om det är sannolikt att han eller hon försöker undvika dessa sammanträffanden eller om den övervakade vid ett sammanträffande bryter mot ett förbud enligt 6 § 4 mom., kan den övervakade hämtas till följande sammanträffande som övervakaren särskilt bestämmer. Polisen skall lämna handräckning för hämtningen, om inte hämtning skall anses uppenbart oändamålsenlig.

En anhållningsberättigad polisman beslutar på begäran av Kriminalvårdsväsendet om hämtning. Den som förordnats att hämtas får högst sex timmar före det sammanträffande med övervakaren som avses i 1 mom. gripas och tas i förvar. Hämtningen skall om möjligt genomföras så att den övervakade inte på grund av den blir föremål för onödigt uppmärksamhet. Den övervakade får inte hållas gripen eller i förvar längre än vad hämtningen till sammanträffandet med övervakaren kräver.

10 §

Brott mot skyldigheter som påförts den övervakade

Om den övervakade utan godtagbar orsak försummar att iaktta en skyldighet enligt 6 § eller väsentligt bryter mot en föreskrift som givits honom eller henne med stöd av nämnda paragraf skall Kriminalvårdsväsendet ge den övervakade en skriftlig varning. Innan varningen ges skall den övervakade ges tillfälle att bli hörd. Varning får emellertid inte ges om det beslutas att hämtning enligt 9 § skall ske på grund av försummelsen eller överträdelsen.

Om den övervakade inte heller efter hämtningen iakttar sin skyldighet att stå i kontakt med övervakaren eller om han eller hon på annat sätt grovt bryter mot sina skyldigheter enligt 6 §, skall Kriminalvårdsväsendet utan dröjsmål underrätta allmänna åklagaren om detta.

Om allmänna åklagaren bedömer att en del av reststraffet bör verkställas till följd av den övervakades förfarande enligt 2 mom., skall åklagaren utan dröjsmål framställa ett yrkande om detta till den domstol som i första instans har avgjort det brottmål som resulterat i ovillkorligt fängelse eller inom vars domkrets den övervakade bor eller stadigvarande vistas.

Om domstolen konstaterar att den övervakade har förfarit på ett sådant sätt som avses i 2 mom. och om det med hänsyn till den övervakades person och orsakerna till överträdelsen bedömt som en helhet finns särskilda skäl kan domstolen bestämma att minst fyra och högst 14 dagar av reststraffet skall verkställas.

11 §

Avslutande av övervakning

Om det efter att övervakningen fortgått minst sex månader har blivit uppenbart att fortsatt övervakning inte är nödvändig, kan Kriminalvårdsväsendet på framställan av övervakaren avsluta övervakningen.

12 §

Resekostnader

Kriminalvårdsväsendet betalar den övervakades skäligena resekostnader som hänför sig till sammanträffanden med övervakaren.

handlingar som hänför sig till övervakningen, förfarandet vid bestämmande av i 10 § avsedda påföljder för den övervakade och ersättning för resekostnader utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om ordnande av övervakning på det sätt som avses i 3 § 2 mom., de

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av 17 kap. 45 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 17 kap. 45 § i rättegångsbalken, sådan denna paragraf lyder i lag 571/1948 och 494/1969, nya 3 och 4 mom. som följer:

17 kap.

Om bevisning

45 §

Innan ett beslut om avtjänande av hela strafftiden i fängelse enligt 2 c kap. 11 § i strafflagen fattas, skall den åtalade förordnas att genomgå sinnesundersökning. Domstolen skall samtidigt begära ett utlåtande om huruvida den åtalade

skall anses vara synnerligen farlig för någon annans liv, hälsa eller frihet.

För ny behandling enligt 2 c kap. 12 § i strafflagen av frågan om avtjänande av hela strafftiden i fängelse skall Helsingfors hovrätt begära ett utlåtande om huruvida den som avtjänar hela strafftiden alltjämt skall anses vara synnerligen farlig för någon annans liv, hälsa eller frihet.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 30 december 1946 om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter (894/1946) 1 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1198/2004, som följer:

1 §	eller ungdomsstraffet. Lagen tillämpas dessutom på den som utför uppgifter eller fullföljer program som ingår i övervakning av villkorlig frihet.
Denna lag tillämpas även på den som i stället för att hållas i anstalt har förordnats till eller placerats i arbete utom anstalten eller som utför arbete eller uppgifter som hör till samhällstjänsten	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om upphävande av vissa bestämmelser i lagen om unga förbrytare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §	dan den lyder i lagarna 323/1983, 584/1995 och 522/2001.
Genom denna lag upphävs 14, 15, 15 a, 16, 20, 26 ja 27 § i lagen av den 31 maj 1940 om unga förbrytare (262/1940), av dem 15 § sådan den lyder i lagarna 618/1974 och 263/2002, 15 a och 26 § sådana de lyder i nämnda lag 618/1974, 20 § sådan den lyder i lag 350/1990 och 27 § så-	2 §
	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om upphävande av lagen om internering av farliga återfallsförbrytare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna upphävs lagen av den 9 juli 1953 om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953) jämte ändringar.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 21 § i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 20 juni 1963 om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963) 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 621/1974, som följer:

21 §
Om en i Danmark, Island, Norge eller Sverige villkorligt frigiven person i Finland förklaras förverka sin villkorliga frihet, kan domstolen bestämma att reststraffet skall verkställas på det sätt som avses i 2 c kap. 14 § i strafflagen såsom

om försättandet i villkorlig frihet skulle ha skett i Finland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 21 juni 2005